

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон” № 17, тел./факс 02 989 48 66

Изх. №...*A-01-429*
Дата:..*12.06.2015*..

ДО
Г-Н ДИМИТЪР ЛАЗАРОВ-
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ЗА
ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА
ЗИД НА КОНСТИТУЦИЯТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ на Инспектората към ВСС по проекта на ЗИД на КРБ, внесен на 26. 05. 2015г. в Народното събрание на Република България, прието на заседание на главния инспектор и инспекторите, проведено на 12. 06. 2015г.

В отговор на предоставената възможност за изразяване на становище по проекта на ЗИД на КРБ, внесен в Народното събрание на 26. 05. 2015г., ИВСС изразява следната позиция:

С посочения проект на ЗИД на КРБ, в частта му на § 7, касаеща ИВСС, съществуващата конституционна уредба се изменя и допълва в две насоки:

1. въвеждат се на конституционно ниво изискванията, на които следва да отговарят кандидатите за главен инспектор, както и се предвижда определяне още към момента на избора на инспекторите на такива, които да извършват проверки на работата на съдилищата и такива, които да извършват проверки на работата на прокуратурата и следствието;

2. предоставят се допълнителни правомощия на ИВСС по проверки за почтеност и конфликт на интереси на съдии, прокурори и следователи, проверки на пълнотата и верността на имуществените декларации на лицата, заемащи посочените длъжности, както и проверки за установяване на прояви, уронващи престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите.

Относно първата от посочените по-горе групи, следва да се отбележи, че въвеждането на изискване към кандидатите за главен инспектор да притежават 10 години специфичен юридически стаж на длъжност съдия- § 7- чл. 132а ал. 2 от проекта на ЗИД на КРБ, то това изискване създава различно третиране на еднакви по правен статут субекти. Предвиждането на привилегия на една от магистратските длъжности- съдийската или ограничаването на правата на другите две магистратски длъжности- прокурорската и тази на следователите, сочат за наличие на неравно третиране. Тъй като това неравно третиране не се налага за компенсиране на обективно съществуващо неравенство между представителите на трите магистратски длъжности, то различните права, предоставени на еднакви по статута си лица сочи за дискриминационно отношение, в случая на база стаж, придобит на конкретна длъжност. Наред с това, при закрепване на конституционно ниво на изискванията, на които следва да отговарят кандидатите за главен инспектор в ИВСС, то предвид относително еднаквия му статут с този на инспекторите / разликата е в притежаваните от главния инспектор правомощия по общо организационно и методическо ръководство на дейността на Инспектората/, би следвало изискванията и за инспекторите да бъдат конституционно уредени. Така ще се гарантира и равнопоставеността между главния инспектор и инспекторите, предвид участието им с равен глас при вземането на решенията от компетентността на Инспектората.

По отношение на измененията, предвиждащи в проекта на ЗИД на Конституцията, още при избора на инспектори в ИВСС да се определят такива, които да проверяват съдилищата и други, които да проверяват прокуратурата и следствието, то на първо място трябва да се признае целесъобразността на подобно разрешение, с което се цели специализацията на инспекторите при извършване на основната- контролната дейност на ИВСС. С предложените в тази насока конкретни норми на § 7- чл. 132а ал. 2 изр. II- ро от проекта на ЗИД на КРБ обаче, се създава по- скоро разделение на компетентност на отделните инспектори по отношение на конкретните органи, които могат да проверяват, а не единствено специализация, при която трябва да се запази общата контролна компетентност. В тази насока би било разумно да се предвиди единствено, че част от инспекторите следва да се изберат измежду лица, които имат стаж като съдия в окръжен или апелативен съд, ВКС или ВАС, а останалите инспектори- измежду лица, които имат стаж като прокурор в окръжна или апелативна прокуратура, ВКП, ВАП или като следовател в НСС. Би било подходящо, с оглед специализацията в правната материя и органите, в които се осъществяват проверките, броят на инспекторите- притежаващи специфичен стаж като съдия в окръжен съд или в по- горно ниво да бъде седем, респ. трима да са представителите със специфичен

стаж в окръжна или по- горна прокуратура или в НСС. За да се доведе докрай принципът за специализация е нужно и въвеждането на такова изискване, петима от седемте инспектори, притежаващи стаж като съдия в орган от окръжно или по- високо ниво, да са разглеждали граждански и административни дела, а двама- наказателни. От тези пет лица, които следва да притежават стаж като „ граждански”, респ. „ административни” съдии, изискуемият стаж за трима от тях следва да е поне от осем години, а за останалите двама- поне от пет години. По един от инспекторите със съдийски стаж по наказателни дела следва да имат поне осем, съответно- поне пет години такъв стаж. Аналогично- спрямо тримата инспектори със стаж в орган на прокуратурата от окръжно и по- високо ниво или в НСС, за един следва да се предвиди размер на изискуемия специфичен стаж от поне осем години, а за останалите двама- от поне пет години. По този начин, при съблюдаване на специализацията на инспекторите, по петима от тях ще отговарят на изискването за специфичен стаж най- малко от 8, респ. най- малко от 5 години.

Самата специализация на инспекторите по правна материя следва да бъде предвидена единствено като възможност. За осъществяването на тази възможност и то на законово ниво, е разумно да се делегират правомощия по конкретното ѝ уреждане в Правилника за организацията на дейността на ИВСС. Това ще даде необходимата гъвкавост, характерна за подзаконовата уредба, което ще позволи ефективното, оптимално и съобразено с конкретните обстоятелства разпределение на човешките ресурси.

По втората група от проектните изменения, касаещи ИВСС-допълването на правомощията на Инспектората, следва да бъде дадено принципно положително становище. В тази насока обаче следва да се отчете, че включването на нови правомощия на Инспектората, които са с принципно различна насоченост от съществуващите, ще породи необходимостта от изготвяне на първо място на **прецизна законова уредба за осъществяване на конкретните проверки.** Ще наложи също **допълнително ресурсно осигуряване**, както чрез увеличаване на броя на инспекторите в ИВСС, така и с ангажирането на допълнителни лица-служители, които да осигурят необходимата експертиза. Само по този начин би се избегнало от една страна нарушаването на основни права на проверяваните лица, а от друга- би се осигурила реалната възможност да не се блокира дейността на ИВСС, който с настоящата си численост не би се справил с допълнителните функции.

В заключение, следва да се отбележи, че с посочените уточнения, проекта на ЗИД на КРБ отговаря на целите, поставени от МС и възприети и от НС с Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система. С придаването на нови правомощия на Инспектората, същият ще може да осъществява в много по- голяма пълнота контролната

си дейност, респ. да изгради капацитет, който да позволи ефективния контрол не само върху работата на органите на съдебната власт, но и по отношение на работещите в същите магистрати. В тази насока, за да се изпълни докрай посочената цел е необходимо **Инспекторатът да бъде с гарантирана независимост, вкл. чрез промяна, както в Конституцията, така и в ЗСВ на наименованието на органа- на Инспекторат на съдебната власт**, предвиждането на изготвяне на отделен отчетен доклад, който наред с този на ВСС, председателите на ВКС, ВАС и главния прокурор да бъде внасян за разглеждане в НС, както и предвиждането на конкретни санкционни механизми за неосказване на съдействие на ИВСС, възпрепятстване на дейността му, или неизпълнение на дадени препоръки.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР:

ТЕОДОРА ТОЧКОВА

